

התנא רבי אלעזר (רבי אלעזר בן שמוע) 52 אמרות ואגדות

א"ר אלעזר כל המתפלל תפלה של שחרית לאחר ארבע שעות לר' יהודה עליו הכתוב אומר נוגי ממועד אספתי ממך היו מאי משמע דהאי נוגי לישנא דצערא הוא דכתיב (תהלים קיט, כח) דלפה נפשי מתווגה רב נחמן בר יצחק אמר מהכא (איכה א, ד) בתולותיה נוגות והיא מר לה	ברכות כח:א
אמר רבי אלעזר מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבאות עד שבאתה חנה וקראתו צבאות	ברכות לא:ב
וא"ר אלעזר גדולה תפלה יותר ממעשים טובים שאין לך גדול במעשים טובים יותר ממשה רבינו אעפ"כ לא נענה אלא בתפלה שנאמר (דברים ג, כו) אל תוסף דבר אלי וסמך ליה עלה ראש הפסגה	ברכות לב:ב
וא"ר אלעזר גדולה תפלה יותר מן הקרבנות שנא' (ישעיהו א, יא) למה לי רוב זבחיכם וכתוב ובפרשכם כפיכם	ברכות לב:ב
א"ר אלעזר מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה שנאמר (איכה ג, ח) גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי	ברכות לב:ב
א"ר אלעזר מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים שנא' (יחזקאל ד, ג) ואתה קח לך מחבת ברזל ונתתה אותה קיר ברזל בינך ובין העיר	ברכות לב:ב
וא"ר אלעזר גדולה תענית יותר מן הצדקה מאי טעמא זה בגופו וזה בממונו	ברכות לב:ב
דא"ר יוחנן משום ר' אלעזר אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד שנאמר (דברים י, יב) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'	שבת לא:ב
א"ר אלעזר שני תלמידי חכמים המחזדין זה לזה בהלכה הקב"ה מצליח להם שנאמר (תהלים מה, ה) והדרך צלח אל תקרי והדרך אלא וחדדך	שבת סג:א
אמר ר' אלעזר לעולם יסדר אדם שלחנו בע"ש אע"פ שאינו צריך אלא לכזית	שבת קיט:ב
רבי אליעזר אומר שוב יום אחד לפני מיתתך שאלו תלמידיו את ר"א וכי אדם יודע איזהו יום ימות אמר להן וכל שכן ישוב היום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה	שבת קנ"ג:א
והא אמר ר' אלעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין	פסחים ח:א
א"ר אלעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן כמאן כי האי תנא דתניא איסי בן יהודה אומר כלפי שאמרה תורה (שמות לד, כד) ולא יחמוד איש את ארצך מלמד שתהא פרתך רועה באפר ואין חיה מזיקתה תרנגולתך מנקרת באשפה ואין חולדה מזיקתה	פסחים ח:ב
והאמר רבי אלעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין היכא דשכיח היזיקא שאני שנאמר (שמואל א טז, ב) ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאלו והרגני ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך	פסחים ח:ב
והאמר ר' אלעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין היכא דקביע היזיקא שאני דכתיב (שמואל א טז, ב) ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאלו והרגני ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבוח לה' באתי	יומא יא:א
אמר רבי אלעזר כל המונה את ישראל עובר בלאו שנאמר (הושע ב, א) והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד רב נחמן בר יצחק אמר עובר בשני לאוין שנאמר לא ימד ולא יספר	יומא כב:ב
אמר רבי אלעזר אפילו בשביל צדיק אחד עולם נברא שנאמר (בראשית א, ד) וירא אלהים את האור כי טוב ואין טוב אלא צדיק שנאמר (ישעיהו ג, ז) אמרו צדיק כי טוב	יומא לח:ב

התנא רבי אלעזר (רבי אלעזר בן שמוע) 52 אמרות ואגדות

יומא לח:ב	אמר רבי אלעזר כל המשכח דבר מתלמודו גורם גלות לבניו שנאמר ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני ר' אבהו אמר מורידין אותו מגדולתו שנאמר כי אתה הדעת מאסת ואמאסך מכהן לי
סוכה מט:ב	וא"ר אלעזר כל העושה צדקה ומשפט כאילו מילא כל העולם כולו חסד שנאמר (תהלים לג, ה) אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ
סוכה מט:ב	וא"ר אלעזר אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה שנאמר זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד
סוכה מט:ב	א"ר אלעזר גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות שנאמר (משלי כא, ג) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח
סוכה מט:ב	וא"ר אלעזר גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה שנאמר (הושע י, יב) זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד אם אדם זורע ספק אוכל ספק אינו אוכל אדם קוצר ודאי אוכל
סוכה נג:א	והאמר רבי אלעזר לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה
תענית יא:א	והאמר ר' אלעזר לעולם ימוד אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו שנאמר (הושע יא, ט) בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר
תענית יד:ב	אמר ר' אלעזר אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה כיהושע בן נון שנאמר (יהושע ז, י) ויאמר ה' אל יהושע קום לך למה זה אתה נופל על פניך
תענית יד:ב	אמר ר' אלעזר אין אדם חשוב רשאי לחגור שק אלא אם כן נענה כיהורם בן אחאב שנאמר (מלכים ב, ו, ל) ויהי כשמוע המלך את דברי האשה ויקרע את בגדיו והוא עובר על החומה וירא העם והנה השק על בשרו וגו'
תענית כה:א	אמר רבי אלעזר לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע ומנו לוי והא גרמא ליה והא לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע הא והא גרמא ליה
תענית לא:א	אמר רבי אלעזר עתידי הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן וכל אחד ואחד מראה באצבעו שנאמר' (ישעיהו כה, ט) ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו
מגילה יג:ב	ואמר רבי אלעזר כשהקב"ה פוסק גדולה לאדם פוסק לבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות שנאמר (איוב לו, ז) ויושיבם לנצח ויגבהו
מגילה כב:ב	אמר רבי אלעזר אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו
מגילה כז:ב	שאלו תלמידיו את ר"א בן שמוע במה הארכת ימים אמר להם מימי לא עשיתי קפנדריא לב"ה ולא פסעתי על ראשי עם קדוש ולא נשאתי כפי בלא ברכה שאלו תלמידיו את ר' פרידא במה הארכת ימים אמר להם מימי לא קדמני אדם לבית המדרש
מועד קטן כח:א	א"ר אלעזר למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה מה בגדי כהונה מכפרין אף מיתתן של צדיקים מכפרת

התנא רבי אלעזר (רבי אלעזר בן שמוע) 52 אמרות ואגדות

<p>אמר ר"א ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדת אש היא הסך מדמה אין אור שולטת בו ת"ח שכל גופן אש דכתיב (ירמיהו כג, כט) הלא כה דברי כאש נאם ה' על אחת כמה וכמה</p>	<p>חגיגה כז:א</p>
<p>א"ר אלעזר כל אדם שאין לו אשה אינו אדם שנאמר (בראשית ה, ב) זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם</p>	<p>יבמות סג:א</p>
<p>ואמר רבי אלעזר כל אדם שאין לו קרקע אינו אדם שנא' (תהלים קטו, טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם</p>	<p>יבמות סג:א</p>
<p>כך היה המעשה בבית הכנסת של טבריא בנגר שיש בראשו גלוסטרא שנחלקו בו רבי אלעזר ורבי יוסי עד שקרעו ספר תורה בחמתן קרעו ס"ד אלא אימא שנקרע ס"ת בחמתן והיה שם רבי יוסי בן קיסמא אמר תמיה אני אם לא יהיה בית הכנסת זו עבודת כוכבים וכן הוה הדר</p>	<p>יבמות צו:ב</p>
<p>בשעה שהצדיק נפטר מן העולם אומרים מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע צדיק פלוני בא אומר להם יבואו צדיקים ויצאו לקראתו ואומרים לו יבא בשלום ינוחו על משכבותם אמר ר' אלעזר בשעה שהצדיק נפטר מן העולם שלש כיתות של מלאכי השרת יוצאות לקראתו אחת אומרת לו בא בשלום ואחת אומרת הולך נכחו ואחת אומרת לו יבא שלום ינוחו על משכבותם</p>	<p>כתובות קד:א</p>
<p>אמר רבי אלעזר כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עון שנאמר (ישעיהו לג, כד) ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון</p>	<p>כתובות קיא:א</p>
<p>אמר ר"א כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם</p>	<p>סוטה ד:ב</p>
<p>ואיתימא רבי אלעזר בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם גבוה רואה את הגבוה ואין גבוה רואה את השפל אבל מדת הקב"ה אינו כן הוא גבוה ורואה את השפל שנא' (תהלים קלח, ו) כי רם ה' ושפל יראה</p>	<p>סוטה ה:א</p>
<p>וא"ר אלעזר כל אדם שיש בו גסות הרוח אין עפרו ננער שנא' (ישעיהו כו, יט) הקיצו ורננו שכני עפר שכבי בעפר לא נאמר אלא שכני עפר מי שנעשה שכן לעפר</p>	<p>סוטה ה:א</p>
<p>א"ר אלעזר כל אדם שיש בו גסות הרוח ראוי לגדעו כאשירה כתיב הכא (ישעיהו י, לג) ורמי הקומה גדועים וכתבי התם (דברים ז, ה) ואשיריהם תגדעון</p>	<p>סוטה ה:א</p>
<p>ר"א אומר כל המלמד בתו תורה (כאילו) לומדה תפלות</p>	<p>סוטה כ:א</p>
<p>שאלו תלמידיו את ר' אלעזר בן שמוע במה הארכת ימים אמר להן מימי לא עשיתי בית הכנסת קפנדריא ולא פסעתי על ראשי עם קודש ולא נשאתי כפי בלא ברכה</p>	<p>סוטה לט:א</p>
<p>ואמר רבי אלעזר כל המחניף לחבירו סוף נופל בידו ואם אינו נופל בידו נופל ביד בניו ואם אינו נופל ביד בניו נופל ביד בני בניו נופל ביד בני בניו שנא' (ירמיהו כת, ה) ויאמר ירמיה לחנניה אמן כן יעשה ה' יקם ה' את דבריך וכתבי (ירמיהו לז, ג) ויהי הוא בשער בנימן ושם בעל פקידות ושמו יראה בן שלמיה בן חנניה ויתפש את ירמיהו הנביא לאמר אל הכשדים אתה נופל ויאמר (לו) ירמיה שקר אינני נופל אל הכשדים וגו' וכתבי' ויתפש ירמיהו ויביאהו אל השרים</p>	<p>סוטה מא:ב</p>
<p>אמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו חנופה מביא אף לעולם שנא' (איוב לו, ג) וחנפי לב ישימו אף ולא עוד אלא שאין תפלתו נשמעת שנאמר (איוב לו, ג) לא ישועו כי אסרם</p>	<p>סוטה מא:ב</p>
<p>ואמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו חנופה נופל בגיהנם שנא' (ישעיהו ה, כ) הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע וגו' מה כתיב אחריו לכן כאכל קש לשון אש וחשש להבה ירפה</p>	<p>סוטה מא:ב</p>

התנא רבי אלעזר (רבי אלעזר בן שמוע) 52 אמרות ואגדות

סוטה מא:ב	אמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו חנופה אפילו עוברין שבמעיי אמן מקללין אותו שנא' (משלי כד, כד) אומר לרשע צדיק אתה יקבוהו עמים יזעמוהו לאומים ואין קוב אלא קללה שנא' (במדבר כג, ח) לא קבה אל ואין לאום אלא עוברין שנא' (בראשית כה, כג) ולאום מלאום יאמץ
סוטה מב:א	וא"ר אלעזר כל עדה שיש בה חנופה מאוסה כנדה שנאמר (איוב טו, לד) כי עדת חנף גלמוד שכן בכרכי הים קורין לנדה גלמודה מאי גלמודה גמולה מבעלה
סוטה מב:א	ואמר ר' אלעזר כל עדה שיש בה חנופה לסוף גולה כתיב הכא כי עדת חנף גלמוד וכת' התם (ישעיהו מט, כא) ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה ואני שכולה וגלמודה גולה וסורה וגו
קידושין לט:ב	אמר רבי אלעזר שלוחי מצוה אינן נזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן
קידושין ע:ב	דאמר ר' אלעזר אם ראית כהן בעזות מצח אל תהרהר אחריו שנא' (הושע ד, ז) ועמך כמריבי כהן